

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Pomislika vredne resnice.

Deželni zbori, tedaj tudi naš štajerski, začeli so 6. t. m. zborovati. V njih Slovenci, razun na Kranjskem, nikder ničesar ne opravimo. Povsod so naši nasprotniki v večini. Iz med njih so nam tako zvani liberalci najbolj sovražni. Le nemški konservativci so nam bolj prijazni in pravični. Edino ž njih pomočjo smo vrlega g. Hermana spravili v deželni odbor v Gradcu. Ko bi nemški kmetje tudi volili liberalce, potem bi se nam godilo še hujše. Vendar nemški štajerski kmeti tega ne storijo. Dobro vedo, kam liberalci merijo in zato ne volijo nobenega več. Vsi se držijo trdno pravne stranke. Ta pa namerjava, ke dar do oblasti prodere, dati in priznati pravice, katere grejo vsakemu narodu, deželni, cesarstvu in sv. Cerkvi. Resnično, prava avstrijska stranka! Najbolj močna je na Českem in Tirolskem, pa tudi drugod vedno več ljudi sprevidi, da je ta stranka za mir in blagor Avstrije edino prava. Tudi na Koroškem se širi. Nemci in Slovenci se nje poprijemajo. Z združenimi močmi hočejo težki jarem liberalizma otresti. Ravno te dni so razposlali oklic do volilcev št. Mohorskega in Trbiškega okraja ter svarujejo ljudi, naj ne volijo v deželni zbor — liberalca.

1. Pravijo njim: pomislite, kako je zdaj pri naših dačah! Ali niso poslednja leta strahovito narastla? Skoro njih nismo kos več zmagati. Mnogo denarjev gre zdaj na pomnoženo število uradnikov in kancelij, ki so pa vendar neprilično in od kmeta predaleč po mestih in trgih raztepane. Neznano denarja se potroši na železnice. Potem pa se pri njih ostudno in brez srama bogatijo grabežljivi podvzetniki, denarni mešetarji, liberalni poslanci in celo ministri, kakor smo iz Ofenheimove pravde zvedeli. Ravno pretečeni mesenc je državni zbor zopet za novo železnico v Saleburškem dovolil 50,000 gld. od milje na 90 let. Vse to imamo od liberalne večine državnih in deželnih poslancev.

2. Kako je z našim premoženjem in

posestvom? Ničesar ne moremo prav v denar spraviti, ne zrnja, ne živine, ne lesa. Vsa kupčija ves obrt hira. Mnogo fabrik je delo ustavilo, delalce razpustilo. To so zopet liberalci zakrivili. Strahoviti denarstveni polom in po njem pred svetom razkrita nepoštenost in sleparstvo nas je pri kmetih tržicah spravilo skoro ob vse zaupanje.

3. Kako je z volilno pravico pri kmetih? Jako slabo. To kažejo številke. Velikih posestnikov je 100 in 4. Vsi plačajo 50,830 fl. dače. Za deželni zbor volijo 10 poslancev. Mestjanov in tržanov je 45,000. Dače plačajo 142,594 fl. in volijo 9 poslancev. Kmetiskih ljudi pa je 295,400, ki plačujejo 586,226 fl. dače in vendar volijo le 14 zastopnikov. Tedaj pride eden poslanec pri velikih posestnikih na 10 ljudi in 5086 fl. dače, pri mestjanih na 5106 duš in 35,844 fl., pri kmetih pa še le na 20.746 oseb in na 41.872 fl. davka. Veliko mestjanov voli 2krat, ker njihove trgovske zbornice še posebej volijo svojega poslanca. Liberalen mestjan voli v s a k s a m, kmet pa po volilnih možih, ktere potem liberalci begajo, strahujejo in podmitujejo, da volijo liberalca.

To je vendar dvojna, trojna in četverna mera pri volilni pravici!

Se hujše se kmetu godi pri volitvah za državni zbor. Po številu duš in donesku na dači bi kmeti imeli voliti 11 poslancev, odmerjeni so pa njim le 4.

4. Kako je s sv. vero in katoliško Cerkvo? Kamor tukaj liberalci merijo, to lahko vidimo iz tega, kar se godi na Laškem, Švicarskem, Nemškem, v Braziliji itd. Papež so zajeti, škofi in mešniki pregnani ali v ječe zaprti, verniki so oropani pastirjev, cerkva in farožev. Vse to pa naši liberalci po svojih novinah hvalijo. Komaj čakajo, da bi se njim enako razsajanje zoper sv. vero in Cerkev dovolilo.

5. Naposled kako je z novo šolo? Vsak razumen kmet ve ceniti dobroto dobrih šol. Vendar da mu liberalci v vsak kot šolske gradove tiščijo, otroke s premnogimi predmeti preoblagajo,

v najpotrebnejših rečeh: branji, pisanji in računjenji pa zanemarjajo, to mu ne more biti po volji. Deco do 14. leta po šolskih klopih vlačiti je po nekaterih krajih celo nemogoča reč. Najbolj pa kmeta boli videti, kako se verski nauk v šolah zaničuje. Sv. križ so iz učilnic spravili; molitve pred in po šoli več ni, šolska meša je odpravljena; svetih procesij se šolska mladež ne udeležuje. Mnogo dragih šol je brez učiteljev. Stariši se neusmileno kaznujejo, ako časih otroka doma pridržijo. Razun tega pa postaja mladina od leta do leta bolj razposajena, posli nevbogljivi, varnost povsod manjša . . . To je sad liberalizma. Tako govorijo Korošci!

Resnično, kdor vse to prav pomisli, ta ne bode liberalca nikdar volil.

Gospodarske stvari.

Selar.

Med imenitniše povrtno sočivje spada selar. To ve vsaka dobra kuharica in pridna gospodinja. Selarja pa je več sort. Na Angleškem pridelujejo neko sorto, ktera ima metenico ali perje z debelimi stebli. Okoli perja se nasiplje od časa do časa prst; stebela postanejo tako bleda in bela in njihovo meso je nježno in dišečega, milega okusa. Taka stebela se potem ali sirova s peprom in soljo ali pa na jesihu in olju povživajo.

Bolj znan in navaden je pa gomoljnat selar: to je naš navadni selar z debelim korenem. Njegova korenina vzraste debela in mesnata in kuhana daje salato od marsikoga kaj obrajtano. Perje se pa kakor petersilija rabi kot začimba v meseno juho. Tretja sorta, rezni selar, rodi le perje ali metenico in nobenega gomolja na korenini.

Za posejanje selarjevega semena se izbere gnojna greda. Poseje se že začetka meseca marca, kolikor mogoče redko in plitvo v prst. Ko je seme vsejano, se zemlja zravnja in trdno potepa. Če je suho, se mora pridno zamakati ali zalivati. Blizo srede meseca majnika se sajenke iz zemlje lepo rahlo potrgajo in na dobro pripravljeno in pognojeno gredo pod milim nebom $1\frac{1}{2}$ črevlja narazen v 4 palce globoke ljuknjice presadijo.

Če hočemo lepe in debele gomole vzrediti, se more potem selar pogostoma okopavati. Po prvem okopanju je dobro zemljo s sprhnjenim, dobrim gnojem potrositi, da jo gnoj do dobrega pokrije. Dalje se mora za obilno zamakanje skrbeti. Dobro je tudi zunanjo perje od časa do časa rahlo potrgati in zemljo, ko se je selar že močno ukoreninil, zgoraj nekoliko od korena odgrebsti. Tako se dobijo debeli in mesnati gomoli dobrega okusa in mehkega mesa.

Proti koncu meseca oktobra se posamezni gomoli varno iz zemlje poberejo, tanke koreninice po straneh rahlo odstranijo, spodnje pa pustijo.

Zunanja metenica, ki daje mimogredé rečeno, dobro zdravo klajo, posebno kravam, kedar se teletijo, se do srca potrga in posamezni gomoli v kleti v vlažen pesek položijo, srce navzgor, korenine navzdol in tako do rabe hranijejo. Skrbeti se mora tudi pozneje, da pesek presuh ne postane in toraj je dobro od časa do časa ga nekoliko poškopiti.

Sadjerejec v spomladi.

Zdaj ima priden sadjerejec vse roke polne dela. Treba je mlada drevesa presajati, obrezovati in trebiti. Ravno tako se obrezujejo drevesa piramidna, to so drevesa, ki rastejo v podobi turna in potem špalirna drevesa. Marelice in breskve ob stenah in v špalirih se mraza in solnca še vedno morajo skrbno varovati. Le pri milem vremenu se po dne odeje proč vzamejo. Na drevesih, ki so bila ali po snegu, ali vetru ali mrazu poškodovana, se mora pospraviti les do zdravega lesa lepo izrezati, rane pa zamazati.

Če je potrebno stara drevesa na novo cepiti ali požlahtniti, se mora to zdaj zgoditi in sicer za kožo. Nikdar pa se ne smejo na vseh vejah drevesa cepiti, ampak za enkrat le na dveh in potem, če so se cepiči lepo prijeli, še le druge veje zaporedoma. S sadnimi drevesi, ktera pri vsej primerni skrbi ne morejo do nobene moči priti, se mora zdaj to zgoditi, kar pomlajenje sadnih dreves imenujemo. Pri tem opravku se starikaste veje polagoma požagajo ali porežejo in iz mlajših se naredi nova krona. Le črešnje se ne dajo tako pomladiti. Pri črešnjah se pomaga, ako se zemlja okoli debla v širjem kolobaru okrog korenin prekoplje in prerahlja. Rakove rane se morajo do zdravega lesa izrezati in z drevesnim voskom zamazati. Marelice in breskve se zdaj, ko se listni in cvetni popki natanko med seboj ločijo, obrežejo, zlasti v prvih letih po požlahtnjenju, če njih hočemo zdravih in krepkih imeti. Cveteče sadno drevje se mora, če je vreme suho, zamakati. Po slani je dobro cveteča drevesa pred solncem poškopiti. Drevesca, ki so bila leto poprej okulirana, se morajo pregledati in suhi les nad očesom poprečno odrezati, če so se očesa prijela. Črešnje in sploh koščičasto sadje se prve dni meseca aprila jenja, peškinasto pa začenja požlahtnovati.

Beli ženof dobra klajina pripomoč slasti kdar druge klaje primanjkuje. Po starem gospodarskem pravilu bi moral dober gospodar ob svečnici še polovico sena in slame za zimsko pokladanje živini imeti. Letošnjo zimo pa bode gotovo le malo kmetovalcev, ki so tako srečni, da bi s pripravljeno krmo segali. Kajti že jeseni ni bilo preobilno sena in krme in cena živine je bila tako nizka, da se človek ni mogel lahko odločiti število repov v hlevu pičli krmi in visoki njeni ceni primerno znižati.

Pravi sicer pregovor, da kedar o svečnici s snegom mete, pod njim seno cvete. Ali kljubu temu je upanje na obilen pridelek klaje prav majheno, zlasti ker je mlada detelja lansko polletje po preveliki suši dosti trpela. Če bi tedaj tudi rana in ugodna spomlad bila nastopila, kar pa ni, bode po mnogih krajih kmetovalcu klaje primanjkovalo.

K onim rastlinam pa, ki so sposobne manjkajočo deteljo nadomestiti, spada brez ugovora v prvi vrsti beli ženof, ki se pri nas še davno v tej meri ne prideluje, kakor to po svojih izvrstnih lastnostih zasluži. Beli ženof razmerno od zemljišča le malo kaj zahteva; celo na plitvem peščenem zemljišču še stori, če le ni prerevno rastlinskih redilnih snovi. Celu na mahovju (Moorgrund) in kalinah (Bruchboden), kder, kakor je znano, sorodna rastlina, ogeršica namreč, prav dobro raste, dobro stori.

Proti ponočnim mrazom beli ženof ni občutljivi še celo mlad močno slano brez škode pretrpi in toraj ga je mogoče že prav rano spomladi posejati.

Rana setev je zato boljša, ker bolhe ženof rade napadajo. Dobro je toraj ga že konec aprila ali prve dni majnika sejati. Najkoristnejše je, ako se večkrat od 8—14 dni poseje, da se tako ob vsakem času zelene klaje pridela, pa da rastlina pred pokladanjem ne stopi v cvet, kar bi redilno vrednost klaje pomanjšalo. Tudi ženofovo stročje, dokler je še mlado, živina prav rada žre. Za zeleno klajo se ženof na široko in daleč pred se seje in potem z lahko brano zavleče. Semena je treba za hektaro 20—25 kilogramov ali po starem 23—28 funtov na oral. Seme sicer ni drago. Velja pri semenskih kupcih le 9—10 gld. cent.

Posebna prednost belega ženofa je hitra rast. Iz prva se sicer zdi, kakor da bi bile mlade rastlinice ob tleh obtičale. Kakor hitro pa so se koreninice dosti razvile in obrastle, začne hitro rasti. V 4 do 6 tednov po setvi se ženof že za zeleno klajo more rabiti, v 8—10 tednov je ocvel in v 11—12 tednov je zrelo seme. Zamore se sicer celo polletje sejati, vendar se pa navadno seje rano v spomladi, ker se potem še za časa iz njive spraviti more in za njim proso ali droben ječmen vsejati. Mogoče ga je pa tudi še na strnišča sejati in daje tako še za pozno jesen zelene klaje ali vsaj dobro pašo, posebno za ovce, kder jih kaj imajo. Tudi sejejo ženof dvakrat zaporedoma v enem polletju. Tukaj polletno praho popolnoma nadomestuje in za njim se more zimska reč sejati. Zemljo ženof, kakor vse zeleno požete rastline, le malo izmolze in oslabi, kajti žito, ki se za njim v njivo vseje, prav dobro obrodi.

Pokladati se začne malo predno začne cveteti. Rastlina je do tega časa večjidel 2—2¹/₂, visoka in še vsa mehka in ne lesena. Živina, bodi goveja ali ovce, to klajo rada žre in po-

kazalo se je, da je ženof prav tečna klaja, ki z redilno vrednostjo le malo za rudečo deteljo zaostaja.

Na Pomoranskem pravijo, da so zapazili, da živina z belim ženofom rejena ni toliko vraničnemu prisadu podvržena. Če to tudi še daljših dokazov in skušenj potrebuje, je pa vendar skoz in skoz resnično, da se mlečne krave brez škode le z belim ženofom rediti morejo in da je njihovo mleko in puter ravno tako dobro in okusno, kakor z navadno krmo krmljenih krav. Pridelki se ravnaajo po zemlji in vremenu. Če so okolščine ugodne, so s pridelkom rudeče detelje v enakih razmerah skoraj jednaki. V obče se pa smejo za tretjinko manjši računati.

Kdor si kak ud zvine, ali izpahne ali zmečka, si bode bolečine izdatno zmanjšal, ako makove glavice ali kamilee v vodi skuha in to tako vroče, kakor roka strpeti more, na ranjen ud poklada. Jajčna belina, v katero se je na prah stolčenega galuna toliko namešalo, da postane precej gosta maža, je posebno dobra, če si kdo kak ud zvine ali izpahne. Namaže se na platno in potem na poškodovan ud poklada.

Dopisi.

Iz Svetine nad Celjem. (Svetinska cerkev. Velikanoč.) Čitatelji „Slov. Gosp.“ še niso nikdar kaj brali od Marije Svetine, čeravno je kraj, na katerem ta starodavna cerkev stoji, silno romantičen in so tje tudi imenitni Celjani od nekdaj radi zahajali in sicer v prejšnjih letih zato, da so tam svojo pobožnost opravili, zdaj navadno le zato, da si kraj in starodavno cerkev ogledajo. Iz Celja se gre proti Mariji Svetini v začetku črez kapucinski most in potem po cesti, ki na Laško pelja do krčme pri „Grenadirju“, kjer se krene črez brv iz desnega na levo obrežje Savine in po kakih 300 korakih moraš pod železniškim mostom zapustiti ravno pot in začne se strma pot črez spodni Pečevnik in črez dobre pol ure hoda se pride črez strmi gorski travnik do srednega Pečevnika, kjer se še nahajajo mali vinogradi in človeško oko razveseljuje razgled po južnem gorovju, ki je lastina Celjanov, potem bolj proti zahodu po visokem Tolstu in Mrzlici vidijo se že tudi zadnji vrhi Žolpahskih planin in drugih visokih gor. — Črez sredni Pečevnik se mora zopet zdaj po ravni, zdaj po strmi poti pol ure hoditi, da se pride do zgornega Pečevnika, kjer stanujejo zadnji prebivalci celjske fare, večjidel v slabih bajtah in v revščini. Prevzitek in zaslužek teh siromakov iz celega Pečevnika obstoji po zimi po večjem v tem, da v koših donašajo drva celjskim mestnim siromakom, kateri sami vbogi si ne morejo veliko kurjave skupaj kupiti. Zato dajejo še bolj vbogim Pečevnikarjem po 20 kr. za koš drv, ktera se morajo po grdem potu 2 uri daleč

donašati. Res krvav zaslužek! Suh se imenuje zadnji kmet v Pečevniku, pri katerem si potniki v Marijo Svetino navadno nekoliko opočijejo in se krasnega razgleda po lepi Savinski dolini veselijo. Vidijo se tudi razvaline celjskega grada, slabi ostanki imenitnega stanovanja nekdanje tako mogočnih celjskih grofov. Res lepo plačilo za že storjeno težavno pot! Od tukaj se gre po prijetnih gojzkih skoraj čisto ravno še kake $\frac{3}{4}$ ure hoda in le malo prej, kakor se dospe do namenjenega cilja, se zagleda v čarobni samotni starodavna cerkev, ki je v gotičnem slogu sozidana in je od zunaj vsa črna, kakor so take le še redko videti in je posvečena v čast Marije Snežnice in podružnica sv. Ruperta. Za mrličje, ki v tej soseski pomerjejo, je na severni strani posebno pokopališče. Na zahodni strani je novejši čas se tudi posebna šola postavila; naj bi le tudi dobrih učiteljev Svetenčani dobivali. Zanimivo bi bilo slišati zgodovino starodavne cerkve Marije Svetine, od ktere pisatelju tega druga ni znano, kakor, da se pravi, da ima ona svoj začetek v dobi celjskih grofov, kateri bi njo bili postavili. Znotranja oprava cerkve Marije Svetine bila je veliko let celo zapuščena; še le pred 3 letmi je prejšnji č. g. župnik Mat. Arzenšek dal velik altar popraviti, predni in sredni del cerkve „freško“ izmalati. Delo je lično dovršil Giac. Brollo. Enakega ponavljenja še čakajo zdaj: prižnica, 2 stranska altolja in spodnji del cerkve. Svetenčani še nimajo lastnega duhovnika, akoravno bi ga zavoljo oddaljene farne cerkve res potrebovali. Ker pa sv. Velikonoč vsi kristjani z veseljem obhajajo, zato si vsako leto naprosijo kakega celjskega duhovnika, da njim pride najsvetejše daritve opravljati in velikonočnega jagujeta blagosloviti, h kateri svečanosti se gotovo vse v cerkev poda, kar leze in gre. Cerkev je navadno polna pobožnih molilcev, ki se po končani pobožnosti med strelom in zvonjenjem veselo na dom podajo in človeka prepričajo, da v samotnih krajih navadno prebivajo če tudi vbogi pa dobri ljudje.

Iz Ljubljane. (Volitve — cesar.) Slovenci smo imeli zopet priliko prepričati se, koliko moč imamo, če smo složni in edini. Pred nekimi tedni so naši nemčurski nasprotniki po nemških listih bobnali, da hočejo na Notranjskem pri volitvi deželnega poslanca poskusiti svojo srečo. Ko pa je prišel dan volitve, si še na dan niso upali s svojim kandidatom. Izvoljen je bil od narodne stranke priporočani kandidat g. Peter Grasselli z 58 glasovi. Štirje so volili g. Zelena, ki je pa tudi eden najbolj vnetih narodnjakov na Notranjskem.

Še bolj se je pokazalo včeraj pri mestnih volitvah, kako dobra in koristna za nas bi bila vsestranska sprava. Kakor veste, smo bili narodnjaki sklenili letos vdeležiti se mestnih volitev. Nekteri so sicer tudi sedaj hoteli, da bi se zdržali volitve in med temi je bil tudi g. dr. Zar-

nik, ki je prejšnja leta vedno prigovarjal, da naj volimo. Nemčurji so namreč dobo svoje samovlade obrnoli v to, da so vtrdili svojo stranko in pomnožili število svojih privrženecv. Še v III. volilnem redu nismo imeli veliko upanja zmagati, a smo vendar le zmagali, dasi so nemčurji vse žile napenjali, da bi nas podrli. Lovili so svoje privrženecv po vsih kotih ter siloma jih vlačili v mestno hišo. A vse ni več pomagalo, izvoljeni so štirje naši kandidati, g. dr. Karl Bleiweis s 132 glasovi, g. France Goršič s 131, g. Franc Potočnik s 128 in g. Vaso Petričič s 127 glasovi. Naš peti kandidat g. Regali je dobil 125 glasov in je padel proti g. Doberletu, ki jih je dobil 128. Ker pa je g. Doberlet Krakovčan in rojen Slovenec, so tudi nekteri naših zanj glasovali in mu tako pripomogli k zmagi. Od 346 volilcev se jih je 252 vdeležilo volitve. Danes voli II. razred. Kar je mestjanov in hišnikov v tem razredu, so skoro vsi vrli narodnjaki, a ker ž njimi vred volijo tudi c. k. vradniki in penzionisti, zato pod sedanjo vlado ni nikakoršnega upanja, da bi v tem razredu kaj opravili. Narodna stranka se volitve ne bode vdeležila. V četrtek pa pride na vrsto I. razred in boj utegne zopet hud biti, ker je včerajšnja zmaga našim volilcem dala novo upanje in nov pogum. Pa če tudi sedaj pademo, počasi si bodemo tudi v tem volilnem redu pridobili večino.

Naj vam tudi o prihodu cesarjevem poročim nekoliko besedic. Mnogo ljudstva se je bilo zbralo na kolodvoru, da bi dostojno pozdravilo svojega vladarja, ki se je pripeljal nekaj minut pred petimi zjutraj 2. t. m. Pričakovali so ga tudi predstojniki raznih vradov in milostljivi knezoškof, s katerim je najdalje govoril. Mestnemu županu je rekel, da hoče Ljubljano obiskati pri drugi priliki. Ko se je imel odpeljati, zaklical je nekdo „Vivat“, a bilo je vse tiho; župan, ali kdo drugi, je na to zeupil „Hoch“, pa tudi zastonj; še le ko nekdo zakliče „Živijo in slava našem caru“ donelo je od vseh strani živijo in slava tako močno, da drugih klicov ni bilo slišati. Cesar so imeli priliko prepričati se, da je Ljubljana slovensko mesto. Cesar so odzdravili „Živili“. Nemčurje pa je ta prav nedolžna in nepričakovana demonštracija tako pekla, da so se že na kolodvoru kar očitno jezili nad Slovenci.

Iz Kamce. (Seidlovi priimenki, kamška šola na prodaj.) Svitli cesar imajo največ naslovov. Za njimi pride pa gotovo naš dragi Seidl. On je predstojnik mariborskega okrajnega zastopa; ud okrajnega šolskega svetovalstva; prednik srenjskih šol v Kamci in pri sv. Križu; oče ubogih v Kamci; prednik cerkvenega skladalnega kamškega odbora; šolski nadzornik; srenjski ud v Rožbahu in na Brestenici; deželni in državni poslanec za Slovence (?) mariborskega okraja; poročevalec v vojaških rečeh in ob času mirovanja svojih groznih skrbi: srenjski predstojnik v Kamci.

Čuda velika, da še se za mežnarsko službo ne trga. Pri tolikih skrbeh tedaj ni nemogoče, da mu hočejo v Kameci šolo prodati. Od leta 1874. 1. maja še obresti v žepu nosi, akoravno so druge srenje njemu že izplačale. Zelo ga obžalujemo, da je pri groznih skrbeh pozabil mariborski hranilnici 400 gold. odrajtati, ktere bo moral, menda sam plačati. Drugače se nam šola proda.

Od sv. Martina pod Mariborom. (Vreme — sv. leto — učiteljeva plača). „Sveto leto slabo leto“ velja pri ljudstvu. Res huda zima je bila, vendar nam do zdaj ni močno škodovalo. Pri nas ni več snega, ljudje že veselo delajo, po njivah in vinogradih se vse lepo kaže. Zdaj ljudje posvetno delo opravljajo, prihodnji mesec pa bomo začeli duhovno delo, namreč svetoletne procesije obhajati. Namenjene so bile za štacije cerkve v Vurbergu in pri sv. Barbari. Da nam pa liberaluhi nič ne bodo mogli oponašati zavolj prelomljenja šolskih postav i. t. d. bomo doma ostali. Ni kmalu večje sreče za kako duhovnijo od svetega leta, ki je res čas posebne milosti za vsakega človeka. O tem času gospod Bog s prav posebno očetovsko ljubeznijo na vrata človeškega srca trka in ga h pokori vabi, da bi ojstri in žalostni osodi sodnega dneva všli.

2. aprila je bila šolska seja, v kateri je razun č. g. župnika tudi šolski nadzornik g. Robič nazoč bil: dovolilo se je poboljšanje plačila mlademu, pa pridnemu g. podučitelju. — Pretečeni mesec se je na meji naše fare v Dravi našlo truplo neznanega vtopljenega človeka.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so zdaj na potovanji. Na dan 2. aprila prišli so, spremljani od 2 bratov, nadvojvodov Karola in Ludovika, v Trst, kder so bili navdušeno sprejeti. Mnogo ljudi se Njim je prišlo poklanjat. Tudi slovensko-politično društvo: *Edinost*, bilo je sprejeto. Drugi dan so ogledali cesar mesto, vojaške naprave, ladišče in ladije in so se vdeležili slovesnosti pri razgrinjanji lepega spomenika, kateri se je bil Njih nesrečnemu bratu Maksimiljanu, bivšemu in naposled ustreljenemu mehikanskemu cesarju, postavil. Sledeči dan 5. aprila so se cesar odpeljali v Gorico, kder so Njih jako sijajno sprejeli. V pondeljek jutru 4. aprila dospeli so v Benetke. Tukaj Njih je pričakoval laški kralj Viktor Emanuel s svojim sinom kraljevičem Humbertom. Svet o pomenu tega cesarjevega obiskovanja pri laškem kralju mnogo govori in različno sodi. Prusaki pravijo, da se bode pri tej priliki naš minister Andrassy pogovoril z laškimi ministri, kako bi željam Bismarka ustregli in s papežem še bolj ostro postopali. Upamo, da naš svitli cesar temu ne bodo privolili.

Deželni zbori so pri nas v torek začeli zopet zborovati. Čudno je pa to, da vlada ni no-

benih takih predlogov zborom nasvetovali, ki zadevajo najbolj potrebne reči n. pr. preuredbo srenjske postave, okrajnih zastopov in boljše razstavljenje cesarskih gospodsk. Večidel manj znameniti predlogi so se storili. Našemu štajerskemu zboru so ministri nasvetovali: 1. kako bi se dala za mariborska dekleta napraviti mestjanska šola, 2. postavo, po kateri bi se izterjalo iz srenj in okrajev to, kar so štajerskemu deželnemu fondu dolžni 3. postavo zoper zajce ali prav za prav zoper lovske najemnike, ker bodo morali plačevati, kar bodo zajci škode naredili, 4. postava za povzdigo živinoreje. Potem takem naši deželni zbori skoraj druga niso, kakor precej veliki okrajni zastopi (Bezirksvertretung).

Štajerski deželni zbor se je 6. t.j.m. začel s sveto mešo, katero so služili naš Milostljivi knez in škof mariborski. Čudno se nam zdi, da je predsednik dr. Blagotinšek Kaisersfeld pri otvorenji prve seje svitlega cesarja omenil rekoč: „naj živi cesar, ki zdaj po svojem potovanji na Laško kaže, da se ne boji za blagor dežele in zavolj miru, osebnih žrtvanj, (ker je namreč nam vselej sovražnega Laha obiskal). Te besede kažejo, da se visoki gospodje bojijo ali nadjajo v ojske.

O bivšemu ministru Beustu so se izvedele neki take umazanosti, da ga namislijo iz cesarske službe popolnem izpahnoti.

Na Kranjskem so Slovenci zmagali in volili g. Grasselli-ja za poslanca na mesto umrlega dr. Koste; to pa le, ker so bili — složni. Pač resnično je, da sloga jači in nesloga tlači.

Madžarski državni zbor zdaj jako urno in hitro dela. Vse postave, ki njih jo bivši finančni minister Gyczy nasvetoval, se sprejemajo z malimi preuredbami. Po tem takem bodo Madžari mnogo več dače plačevali, kakor dozdej.

Vnanje države. Pruse shod našega cesarja z laškim kraljem hudo v oči bode. Ker Bismark cesarjeviča pruskega ni zamogel pregovoriti na pot v Benetke, zato je svojemu poslancu v Rimu ukazal, da je moral iti tje opazovat in vohat, kaj se bode godilo. Neka pruska novina celo govori, da se bodejo zdaj Avstrija, Laška in Francoska zvezale, in potem Prusom nekoliko — zobe pokazale.

Na Francoskem rogovilijo privrženci Napoleoneve rodbine čem dalje, tem drzneje. Zato že nekateri prerokujejo, da ne bode preteklo veliko časa in Francozi dobijo novega cesarja, mladega Napoleona IV.

V Španiji so Karlisti srečno premagali spletkarije, katere njim je delal stari in slavni njihov general Cabrera, ki pa je poslednji čas odpadel in kralja Karla VII. namenil izdati. Malo privržencev je pridobil in ničesar ni opravil, pač pa svojo slavo in čast z izdajstvom oskrunil. Zdaj utegne pravična reč Karl-a VII. kmalu zmagati.

V velikem mestu Buenos-Ayres v južni Ameriki, katero steje 180,000 prebivalcev, večji-

del evropskih frajmaurerskih tujcev, je 30.000 glav močna drhal napadla nadškófovo poslopje, in kloštre, zlasti jezuitske, razdjala in mnogo duhovnikov umorila. Ostali so pobegnoli. Frajmavrerje vodi po celem svetu en duh (hudobni) do sovraštva zoper Kristusa in njegovo Cerkvo. To je pomislila vredno!

Za poduk in kratek čas.

Zakaj ne obhajamo velikonoči (vuzma) vselej eden in tisti dan?

J. M. St. Nekateri cerkveni prazniki se obhajajo vsako leto tisti dan. Na primer božič je vselej 25. decembra. Drugi prazniki so pa pregibni n. pr. križevó, duhovo ali binškošte. Letos obhajamo ta poslednja 2 praznika precej rano. Zakaj? Zato, ker je bila velikanoč rano nastavljena. Po velikonoči se ravnajo drugi pregibni prazniki. Zakaj pa velikanoč ne praznujemo vsako leto ob enem in tistem dnevu, to prašanje hočemo tukaj kratko pojasniti?

Prvi so velikanoč obhajali Judi. Bog jim je po Mozesu ukazal, vsako leto prazniški in hvaležno ponavljati spomin na veliko milost, po kateri se je izraelskim prvorojencem v Egiptu prizaneslo in vse ljudstvo otelo egipčanske sužnosti. Praša se zdaj najprvle, kedaj so Judi obhajali velikanoč? Tukaj imamo pred vsem vedeti, da je pri Judih leto tudi šteló 12 mesencev. Vendar njih mesenci bili so nekoliko krajši od naših. Računili so namreč svoje mesence od mlaja do mlaja. Toda mesene ne potrebuje od mlaja do mlaja 30 ali 31 dni. On obhodi svojo pot okoli zemlje in okoli svoje lastne osi ter stori zaporedom: mlaj, prvi krajee, šip in poslednji krajee, že v 27 dnevih, 7 urah in 43 minutah. Tedaj judovski mesenci bili so mnogo krajši od naših mesencev, ki štejejo po 30—31 dni. Na dalje Judi svojega leta niso začeli z januarjem, kakor mi, ampak z mesencem, ki so mu pravili: nizana. Ta mesene obsega prilično drugo polovico našega marca in prvo aprila. Zdaj pa je Judom bilo ukazano po Mozesovi postavi, velikanoč obhajati 14. dan nizana. Na ta dan so jedli velikanočno jagnje. Iz tega pa sledi 1. da je 14. dan nizana bil vselej lunin šip; kajti 1. dan nizana bil je mlaj. 2. da 14. nizan ni zamogel vsako leto biti eden in tisti dan v tednu. Kristus je s svojimi učenci velikanočno jagnje jedel 14. nizana in pri tej priliki postavil sv. Rešnje Telo. Takrat je bil 14. nizan v četrtek. Tedaj je Gospod 15. nizana in sicer v petek na križu umrl in 17. nizana v nedeljo od mrtvih vstal. Mimogredé omenimo, da zavolj šipa ni misliti, da bi solnce pri smrti Zveličarjevi bilo otemnelo na naturni način. Kajti solnce ne mrkne nikoli ob luninem šipu, ampak vselej v mlaju. Otemnenje solnce pri smrti Sina božjega bilo je — pravi čudež.

Občni cerkveni zbor v mestu Niceji l. 325. je Kristjanom prepovedal, velikonoč z Judi vred obhajati 14. nizana, ampak ukazal njim je, vuzem praznovati sledečo nedeljo. To velja še današnji čas. No, in katera nedelja je to? Vselej prva nedelja ob luninem šipu po 21. marcu ali spomladanskem enakonočišču, (t. j. kedar sta noč in dan enako dolga). Letos je prvi šip po 21. marcu bil že 22. marca. Zato smo imeli prvo nedeljo ob prvem šipu po enakonočišču: 28. marca letos veliko noč.

Je li mogoče velikanoč nastaviti še bolj rano, kakor letos? Da, to je mogoče. Leta 1913. bo velikanoč 23. marca. Mislimo si, da je letos 22. dan marca v soboto. Po tem takem bi bili imeli že 23. marca velikanoč. Kedaj se pa nastavi velikanoč najbolj pozno? Takrat, kedar je 21. marca lunin šip in ob enem tudi nedelja. Ta nedelja se nikoli ne vzame za velikanoč. Marveč temu sledeči šip in njegova nedelja velja za velikanoč. Tukaj je zdaj mogoče, da je lunin šip še komaj 18. aprila; in če je na dan 18. aprila nedelja, potem ni ta, ampak prihodna: velikanočna nedelja, t. j. na dan sv. Marka 25. aprila. Kaj takega se le malokedaj zgodi. Zato je nastal latinski pregovor: quando Marcus Pascha dabit, Totus mundus vae clamabit, t. j. kedar svet Marko vuzem daja; Ves svet gorjé navdaja. Tako bo leta 1886.

Pred 23. marcem in za 25. aprilom ni in ne more nikoli biti velikanoč. Prilično utegnemo še večkrat spregovoriti o krščanski pratiki! *)

Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

(Spisal Jak. Gomilšak.)

IV.

Po Privinovi smrti prevzame vladarstvo pokojnega enako pobožen, moder in pogumen sin Kocel. Pospesheval je razvitek krščanstva v deželi, kakor on; olepšal in postavil je mnogo hiš božjih. Glasovita med temi postala je poznej cerkva sv. Mihaela v Vešprimu, kjer je dandanes škofovska stolica. Tudi k njemu dohajal je Luipramov naslednik v vladikovini solnograški: Adalvin. Leta 865. praznoval je sveti božič v Salavaru, (imenovanem tudi Blatnem gradu) vpričo velikega števila duhovenstva in ljudstva. Tudi je pridigoval, birmoval in posvetil po deželi nekatere cerkve.

Vse, kar je bilo pripovedovano dozdej o pokristjanjenju Slovencev, kaže nam, da so si nabrali nadškofje solnograški v tem težkem in imenitnem delu in prizadetju veliko zaslug, in da so tedaj to dobo omenjene panonske pokrajine po vsej pravici spadale, kakor je cesar Karol Veliki bil odločil, pod solnograško duhovno oblast. Toda te razmere dobile so sčasoma marsikaj neugodnih nasledkov. Slovenec do tujih nemških duhovni-

*) Lepo prosimo!

kov, ki so se le redkoma njegovega jezika učili, ni imel dovolj ljubezni in zaupanja, ni jih dovolj razumel. Z duhovniki se je čemdalje več drugih Nemcev doli selilo, in po deželi kakor na Privinovem dvoru iskalo upljiva. Tuje šege, tuja beseda je prišla v veljavo, kratko: duhovna podložnost imela je v spremstvu tudi nekako posvetno odvisnost od Nemcev!

Nerado videl in občutil je to svobodoljuben Kocel. Premišljuje sem ter tje, kako bi na pošten način te razmere v blagor svojega ljudstva predrugačil. Kar mu doleti črez Donavo vest o blagovitem in srečnem delovanju svetih apostolov slovanskih, Cirila in Metoda, med sosednimi Moravljani. „Da bi pač ta sveta moža tudi k nam priti hotela“, — tako vpricho zbranega ljudstva vsklikne, in mu vneme srce za nju. Prej, kakor bi se bili nadjali, njim je ta sreča došla. Kajti ko sta potovala sv. Ciril in Metod leta 867. v Rim, šla sta po Kocelovi deželi. Ves narod in vojvoda nju radostno in slovesno sprejme. Opravljajé v Salavaru službo božjo v slovenski besedi in o-znanujé nauk krščenski se sveto navdušenostjo in zgovornostjo, storila sta nepopisljiv vtisek, tako da nju prosi ljudstvo klečé, naj bi ondi ostala. A ker jima to ni bilo mogoče, obljubita ob slovesu, kedar se bota vrnola, zopet obiskati slovensko deželo. Ko pa sv. Cirila v Rimu Bog k sebi pokliče, pride vdrugič naprošen, sv. Metod sam z duhovniki in dijakoni v Salavar, — ne več kot prost mešnik, temuč kot posvečen in od papeža pooblaščen nadškof panoskih Slovencev in Moravljjanov. Zarad vojske, ki je bila ta čas med Nemci in Moravljani, ostal je Metod v veliko veselje Slovencem nektera leta med njimi. To, in ker je ves narod rajši sv. Metoda in njegove slovenske tovariše poslušal, je tako žalilo nemške duhovnike, da so zapustili slovensko deželo, na vrhu jim Rihbald, arhipresbiter, t. j. namestnik solnograškega nadškofa.

Oderuh. Ubog kmet je bil v veliki sili. Moral je iti pri znanem oderuhu na posodo prosit. Oderuh mu takoj obljubi denar posoditi, ako mu plača po 9 od 100 gld. Kmetu se to zdi preveliko. Torej opomni oderuha kako bo enkrat pri Bogu o taki odertiji račun dal? Oderuh pa mu odgovori: Ali ne veš, da Bog gleda z nebes dol, in da tedaj on ne bere 9, ampak le 6.

Razne stvari.

(Zakrament sv. firme) bodo prihodni mesenc naš Milostljivi gospod knez in škof delivali v vozeniški dekaniji in sicer: 9. maja v Vozenici; 10. maja pri sv. Antonu na Pohorju in 11. maja v Ribnici.

(Samoumori pri vojaki.) V Mariboru se je v enem mesencu samih usmrtilo troje vojakov. Nek častnik si je zavdal, vojak Ign. Špelec se

je 4. marca, Jan. Zajko pa 4. aprila ustrelil. Slednja 2 bila sta vojaka pri 20. lovskem bataljonu.

(Anton Slomšek), ki je bil 11. p. m. v Celji od porotnikov zavolj tatbine obsojen na 6 let težke ječe, ni v nobeni rodbinski zvezi z rodbino rajnega škofa Slomškega.

(Po novi vagi in meri) se je že s 1. aprilom začelo računati pri vseh poštah. Računilo se bode po kilogramih, ki vsak znaša toliko, kakor 2 colna funta. Vsak kilogram ima 1000 gramov. S pismi, bukvicami itd., do 100 gramov se ravna tako, kakor poprej do 5 lotov.

(Ponarejalec bankovcev) Fr. Schmidt iz Polčan je pri Jerneju Iskraču v Sočki 2 stotaka napravil ter mu enega obečal, ako bode obadva med ljudi spravil. Tega si pa Iskrač ni upal. Jezen pobere Schmidt bankovca in odide. Zdaj pa je Iskrača tudi jezilo in grivalo ter je ponarejalca sodnji naznanil, ki je tega že prišla in v ječo zaprla.

(Velik požar) je 14letni fant pouzročil s tem, da je v škednu Valentina Majcerja na Sladkigori cigaro kadil. Zatrošen ogenj je pokončal škeden, kolarnico, parmo, hlev in hišni hram.

(Strahovit umor). Krojački mojster 48letni Jan. Pokorni na Dunaju ni imel dela, ne zaslužka, pač pa ženo in petero otrok. Na belo nedeljo večer odpošlje ženo po nekaj v precej oddaljeno krčmo. Ko ta domu pride, najde dveri zaprte. Po sili nje da odpreti in vstopivša najde moža in vse otroke — mrtve. Mož je bil naj poprej otroke in napolsed sam sebe — obesil. Najstarejši otrok je bil star 9 let, najmlajši pa 8 mesencev.

(Dete umorila) je Franiška Semen iz Loke hitro po porodu in ga v cunje povito v slamo skrila. Neusmileno mater je sodnija na Laškem dala zapreti.

(Tatovi) so B. Krulecu v Gorici (Dobrna) ukradli 345 fl. v bankovcih in v srebru in vse meso in slanino ene svinje.

(Dijaki latinskih in realnih šol) pridejo letos 15 dni (16. julija) poprej domu na počitnice. Zato pa bodo morali že 15. septembra v šole nazaj!

(Škof Strosmajer) je ob velikinoči hrvatskemu narodu daroval 40.000 fl. za pozidanje krasne palače v Zagrebu, da se bodo v njej zbirale in hranile umotvorne slike in podobe. Lepa pisanka!

(Brašlovski dekan) č. g. Matija Paprej je 5. aprila umerl, 66 let star.

(Ptujski vojaški magacin) je do tal pogorel. Same stene so ostale. Pogorelo je mnogo ovsu in sena. Tudi železnih ladje ali pontonov tamošnjega 5. pijonirskega bataljona niso mogli tako oteti, da nebi bili poškodovani. Kako da se je ogenj zatrosil, to še ni znano. Pravijo da ga je hudobna roka pouzročila.

(Mozirska posojilnica) je začela svoje delovanje. Veliki pondeljek so izvolili g. Jož. Lipolda za ravnatelja g. Ant. Goričarja pa za blagajnika. Želimo njej blagega uspeha!

(„Slovenec“) je pravdo zgubil. Njegov odgovorni vrednik bo moral 8 dni sedeti, listu pa se vzame 300 gl. od kaveije. Milujemo!

(*Licitiringe ali dražbe*). Jak. Kurnik v Šmarji 12. aprila, vrednost 430 fl. — Fr. Zavernik v Kámci 21. apr., 6359 fl. — Fl. Selič v Mišjemdolu 10. aprila, 2000 fl. — Mark. Kačečnik v Lembergu 26. aprila, 1210 fl. — Jern. Kukovec v Cvetkoveih (Ormuž) 12. aprila, 760 fl. — Alojz Razlag v Lukaveih 22. aprila, 4050 fl. — Mih. Kovačič v Brezji 12. aprila pri sodnji v Šmarji, 6110 fl. — Anton Romič v Pristovi 23. aprila pri sodnji v Kozjem, 358 fl. — Neža Mlaker pri sodnji v Celji, 24. aprila, 1189 fl. — Katra Ljuba v Samušah, 15. aprila, 850 fl.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	4	90	4	25	5	—	4	20
Rži	3	90	3	40	4	—	3	—
Ječmena	3	80	3	—	2	40	2	45
Ovsa	2	20	2	—	2	60	1	90
Turšice (koruze) vagan	3	10	2	75	3	20	2	50
Ajde	2	60	2	45	3	—	2	20
Prosa	3	60	3	10	3	20	—	—
Krompirja	2	10	1	80	2	—	1	50
Sena cent	1	80	2	—	1	—	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	40	—	80	1	15
„ za steljo	—	80	1	—	—	60	—	85
Govedine funt	—	25	—	24	—	26	—	24
Teletine	—	26	—	24	—	26	—	24
Svinjetine	—	28	—	24	—	36	—	28
Slanine	—	36	—	32	—	36	—	30

Loterijske številke:

V Gradcu 3. aprila 1875: 61 46 11 65 49
Prihodnje srečkanje: 17. aprila 1875.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. %	71	25
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	240	75
Ažijo srebra	103	45
„ zlatá	5	23

2—3

Oznanilo.

F u n t
teletine po 20 kr.
govedine in svinjetine
po 22 kr. kakor poprej po 24 kr.

prodaja
Jožef Bauman,
v poštni ulici v Staudingerjevi hiši.
V Mariboru, 1. aprila 1875.

Ponudba.

3—3

Trštvo z moko in prekupčija ali protiz (grajžlarija) v Mariboru na jako obljudnem in obiskovanem mestu se zamore takoj rešiti s pohištvo vred. Bolj natančno se zvé v tiskarni g. Pajka.

Oznanilo.

1—3

Vsake vrste semena

s poroštvom, da bodo kalila ponujam na prodaj, tudi špecarijsko blago: kavo, sladkor, ementalerski, švarcberški in grogov sir, potem olje Monte St. Angelo, zlahtno olje iz mesta Lecce na Laškem, razne sorte rajža, potem vse domače pridelke, zrnje, moko itd. prodajam po najnižji ceni

Konrad Grillwitzer,
v stolni ulici in na velikem trgu
v Mariboru.

Bučelnjak

z 2 močnima dzierdzonskima panjema in več praznih dzierdzonskih panjev je dober kup na prodaj.
Maribor, Kasinogasse № 170.

Ces. kraj.

11—12

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

- Puške dvocevke* od spredej za nabijati iz železa od 12 gl. — kr. (do najviše cene.)
- Puške dvocevke* od spredej za nabijati iz svila (drotá) . 18 „ — „ (do najviše cene.)
- Lefauchaux* (lefoše) iz svila od 30 „ — „ (do najviše cene.)
- Lencaster* (lênkaster) iz svila od 44 „ — „ (do najviše cene.)
- Revolverje* 8 „ — „ (do najviše cene.)
- Pistole dvocevke* 2 „ 50 „
- „ *enocevne* 1 „ 30 „